

Az állami foglalkoztatási szolgálat vezetője - erre irányuló kérelem esetén - különös méltánylást érdemlő esetben dönthet a jogalap nélkül felvett és visszakövetelt munkanélküli-ellátás visszafizetésének részben vagy egészben történő elengedéséről (Flt. 37. § 5. bekezdés).

A munkanélküli ellátást, vállalkozói járadékot, valamint foglalkoztatást elősegítő támogatást megállapító, illetve folyósító szerv az e törvényen, valamint a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályon alapuló igényét öt év alatt érvényesítheti (Flt. 54/A. § 1. bekezdés).

II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

(A hatályos 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (a továbbiakban: Szt.), valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának valamint folyósításának részletes szabályairól, (a továbbiakban: Korm. R.) alapján)

Az aktív korú nem foglalkoztatott személyek számára nyújtott **rendszeres szociális segélyt** a Magyarországon élő magyar állampolgárok, bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel rendelkező vagy a magyar hatóság által menekültként elismert személyek, hontalanok, továbbá a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek vehetik igénybe, akik az ellátás igénylésének időpontjában a három hónapot meghaladó tartózkodási jogot a Magyar Köztársaság területén gyakorolják, és bejelentett lakóhellyel rendelkeznek (Szt. 3. § 1, 3. bekezdés).

Aktív korú nem foglalkoztatott személyek és a támogatott álláskeresők rendszeres szociális segélye

Rendszeres szociális segélyre **jogosult**⁶⁰ az az aktív korú nem foglalkoztatott vagy támogatott álláskereső személy, akinek illetve családjának⁶¹ megélhetése más módon nem biztosított. E segélyre egyidejűleg a családban csak egy személy jogosult. (Szt. 37/A. § 1. bekezdés) Aktív korú az, aki a 18. életévét betöltötte, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt⁶² illetve a 62. életévét nem

⁶⁰ Rendszeres szociális segélyre jogosult az az aktív korú is, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, munkaképességét legalább 67%-ban elveszítette, vagy fogyatékosági támogatásban, illetve vakok személyi járadékában részesül, feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított. Bővebben lásd az „Önkormányzati szociális ellátások” című fejezetben a 153-155. oldalon.

⁶¹ A család az egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége (Szt. 4. § 1. bekezdés c. pont). Közeli hozzátartozó: a házastárs, az élettárs; a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek; korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek (a továbbiakban: fogyatékos gyermek); a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa (Szt. 4. § 1. bekezdés d. pont).

⁶² Az öregségi nyugdíjkorhatárt lásd a „Nyugellátások és nyugdíjszerű ellátások” című fejezet 27. oldalán.

töltötte be (Szt. 4. § 1. bekezdés k. pont). Támogatott álláskeresőnek minősül az a személy, aki álláskeresői támogatásban, illetőleg álláskeresői ösztönző juttatásban⁶³ részesül (Szt. 37/A. § 8. bekezdés).

Nem foglalkoztatott személy az, aki a munkanélküli járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás), vállalkozói járadék illetőleg a jövedelempótló támogatás folyósítási időtartamát kimerítette, és álláskeresői ösztönző juttatásban nem részesül, vagy az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot (Szt. 37/A. § 3. bekezdés a-b. pont). Az is jogosult, aki a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a lakó-, tartózkodási hely szerint illetékes önkormányzat által kijelölt szervvel (a továbbiakban: együttműködésre kijelölt szerv) legalább egy év időtartamig együttműködött (Szt. 37/A. § 3. bekezdés c. pont).⁶⁴ Jogosultságot teremt továbbá, ha a kérelmező ápolási díj, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, rendszeres szociális járadék, bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, átmeneti járadék, rehabilitációs járadék, rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, ideiglenes özvegyi nyugdíj, rendszeres szociális segély amennyiben az a munkaképesség-csökkenés, illetve az egészségkárosodás mértékének változása miatti folyósítása megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően a munkaügyi központtal, illetve annak kirendeltségével, vagy az együttműködésre kijelölt szervvel legalább három hónapig együttműködött (Szt. 37/A. § 3. bekezdés d-e. pont). A kérelmező keresőtevékenységet nem folytathat, ide nem értve a közfoglalkoztatás keretében szervezett foglalkoztatást és az alkalmi munkavállalói könyvvel végzett munkát (Szt. 37/A. § 3. bekezdés e. pont).

Az egy év, illetve a három hónap időtartamú együttműködés számításánál az állami foglalkoztatási szerv, illetve az együttműködésre kijelölt szerv által felajánlott, és a nem foglalkoztatott személy által elvállalt munka időtartamát is figyelembe kell venni (Szt. 37/A. § 5. bekezdés).

A kérelmezőnek akkor nem biztosított a megélhetése, ha a családnak⁶⁵ az egy **fogyasztási egységre** jutó havi jövedelme⁶⁶ nem haladja meg öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át, és vagyona⁶⁷ nincs (Szt. 37/A. § 4. bekezdés).

⁶³ Az álláskeresői ösztönző juttatást 2005. október 31-éig lehetett igényelni (lásd még a 2005. évi LXX. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról 19. § 11. bekezdés).

⁶⁴ 2005. november 1-jétől a munkaügyi központok már nem munkanélkülieket tartanak nyilván, hanem álláskeresőket. Így a korábbi munkanélküli együttműködési kötelezettsége helyett az álláskeresővel álláskeresői megállapodást kötnek. Az álláskeresői támogatásban nem részesülőknek legalább háromhavonta kell jelentkezni a kirendeltségnél. (FMM R. 5. § 2. bekezdés c. pont)

⁶⁵ A családról lásd a 61. lábjegyzetet.

⁶⁶ A jövedelemről lásd a 32. lábjegyzetet.

⁶⁷ Vagyon az a hasznosítható ingatlan, jármű, gépi meghajtású termelő- és munkaeszköz, továbbá vagyoni értékű jog, amelyek a külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja. Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű. (Szt. 4. § 1. bekezdés b. pont)

A fogyasztási egység a családtagoknak a családon belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszáma, ahol az első nagykorú családtag arányszáma 1,0 azzal, hogy a gyermekét egyedülállóként nevelő szülő arányszáma 0,2-vel növekszik. A házas- vagy élettárs arányszáma 0,9. Az első és második gyermek arányszáma gyermekenként 0,8, és minden további gyermek arányszáma gyermekenként 0,7. A fogyatékos gyermek arányszáma 1,0, azonban ha az igénylő illetve a házas- vagy élettársa részesül fogyatékosági támogatásban, akkor a rájuk vonatkozó arányszám 0,2-vel növekszik, így az arányszám 1-ről 1,2-re, illetve 0,9-ről 1,1-re módosul. (Szt. 4. § 1. bekezdés n. pont) Az egy főre jutó jövedelem számításánál irányadó időszak a rendszeres jövedelmek esetében a kérelem benyújtását megelőző hónap, a nem rendszeres jövedelmeknél a kérelem benyújtását megelőző 12 hónap (Szt. 10. § 2. bekezdés). A jövedelemszámításnál figyelmen kívül kell hagyni a kérelem benyújtását megelőzően megszűnt havi rendszeres jövedelmet, a vállalkozásból származó jövedelmet, feltéve, hogy a vállalkozási tevékenység megszűnt (Szt. 10. § 4. bekezdés).

Nem állapítható meg az ellátás, illetve a megállapított ellátást **meg kell szüntetni** annak, aki (Szt. 37/B. §):

- előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti,
- a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően folyósított jövedelempótló támogatásának időtartama alatt az önkormányzattal, illetőleg az állami foglalkoztatási szervvel nem működött együtt,
- katonai szolgálatot teljesít,
- keresőtevékenységet folytat, ide nem értve a közfoglalkoztatás keretében szervezett foglalkoztatásban való részvételt és az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzést,
- közoktatási, felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanul, vagy keresetpótló juttatásban részesül,
- EGT állampolgár, és tartózkodási joga megszűnt, vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott,
- gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesül,
- gyermekgondozási segélyre jogosult, a gyermek egyéves korának betöltéséig.

Aki a segély folyósításának időtartama alatt **együttműködési kötelezettségét megszegi**, a segély összegét az önkormányzat rendeletében meghatározott időtartamig, de legfeljebb 6 hónapig 75%-os mértékben folyósítja (Szt. 37/B. § 2. bekezdés a. pont, 37/D. § 5. bekezdés). Megszűnik a rendszeres szociális segély folyósítása az együttműködési kötelezettség súlyos vagy két éven belül történő ismételt megszegése esetén. Az együttműködési kötelezettség súlyos megszegésének az önkormányzat rendeletében meghatározottakon túl az az eset minősül, ha a segélyben részesülő a felajánlott és megfelelő munkalehetőséget nem fogadja el, vagy ha az önkormányzat által szervezett foglalkoztatást a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg. (Szt. 37/B. § 2. bekezdés b. pont)

Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő személy **keresőtevékenységet** folytat - kivéve a közfoglalkoztatásban való részvételt és az alkalmi munkavállalói könyvvel⁶⁸ történő munkavégzést -, részére a rendszeres szociális segélyt a keresőtevékenység kezdő napjától számított három hónapig 50%-os összegben, ezt követően további három hónapig 25%-os összegben kell tovább folyósítani, feltéve, hogy a keresőtevékenysége folyamatosan fennáll (Szt. 37/E. § 3. bekezdés). A fenti időtartamig történő folyósítás alatt a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot, illetve a segély összegét felülvizsgálni nem kell, a jogosultnak együttműködési kötelezettsége nincs, azonban a keresőtevékenység folyamatos fennállását havonta igazolnia kell a munkáltató által kiadott irattal, illetve ennek hiányában a munkavállaló nyilatkozatával (Szt. 37/E. § 4. bekezdés, Korm. R. 19. §). Az ellátás további folyósítása csak a folyósítás megszűnésétől számított 6 hónap elteltével kérhető (Szt. 37/E. § 5. bekezdés).

Ha a közfoglalkoztatásban részt vevő személy kezd keresőtevékenységet, részére a segélyt a közfoglalkoztatást közvetlenül megelőzően folyósított segély összege alapján kell továbbfolyósítani (Szt. 37/E. § 7. bekezdés).

Ha a segélyben részesülő személy számára álláskereső támogatásra való jogosultságot állapítanak meg, a jegyző a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot felülvizsgálja. Ha a segélyre való jogosultság továbbra is fennáll, a rendszeres szociális segélyt módosított összegben tovább kell folyósítani (Szt. 37/E. § 11. bekezdés).

A megállapított rendszeres szociális segély a megszüntetéstől számított harminchat hónapon belül az előzetes együttműködési kötelezettség teljesítése nélkül **ismételten megállapítható**, amennyiben a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételei fennállnak (Szt. 37/B. § 3. bekezdés). Amennyiben az ellátást az együttműködési kötelezettség súlyos, vagy két éven belül történő ismételt megszegése miatt szüntették meg, a segélyt újból nem lehet kérni (Szt. 37/B. § 3. bekezdés, 2. bekezdés b. pont).

Szünetel a rendszeres szociális segély folyósítása, ha az aktív korú nem foglalkoztatott személy közfoglalkoztatásban vesz részt, kivéve az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatást (Szt. 37/C. §).

A segély megállapításának és folyósításának **feltétele**, hogy a kérelmező az együttműködésre kijelölt szervnél nyilvántartásba veteti magát, és a beilleszkedését segítő programról írásban megállapodik az együttműködésre kijelölt szervvel, továbbá teljesíti a beilleszkedését segítő programban foglaltakat (Szt.37/D. § 1. bekezdés). Az önkormányzat az általa fenntartott intézmény vagy más szerv útján gondoskodik az együttműködés intézményi feltételeiről (Szt.37/D. § 2. bekezdés).

A beilleszkedést segítő program az együttműködésre kijelölt szervvel való kapcsolattartásra, az egyéni képességeket fejlesztő vagy az életmódot formáló foglalkozáson, tanácsadáson, illetőleg a munkavégzésre történő felkészülési programban való részvételre terjed ki. A program magában foglalja a felajánlott és az iskolai végzettségének megfelelő oktatásban, képzésben történő részvételt,

⁶⁸ Lásd a 37. lábjegyzetet az alkalmi foglalkoztatásról.

különösen az általános iskolai végzettség és az első szakképesítés megszerzését, a felajánlott és számára megfelelő munkalehetőség elfogadását, az állami foglalkoztatási szolgálatnál álláskeresőként történő nyilvántartásba vételt és az elhelyezkedés érdekében elvárt együttműködést. (Szt. 37/D. § 3. bekezdés) Az önkormányzat rendeletben szabályozza az együttműködés eljárási szabályait, továbbá a beilleszkedést segítő programok típusait és az együttműködési kötelezettség megszegésének és súlyos megszegésének eseteit (Szt. 37/D. § 5. bekezdés).

Az önkormányzat a kérelmező számára legalább 30 munkanap időtartamú **közfoglalkoztatás**⁶⁹ megszervezésére köteles, kivéve, ha alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják. Az alkalmi munkavállalói könyvvel közcélú munka keretében történő foglalkoztatásra abban az esetben kerülhet sor, ha a foglalkoztatás első napjától számított hat hónapon belül a foglalkoztatás együttes időtartama eléri a harminc munkanapot. A közcélú munka időtartama a 12 hónapot nem haladhatja meg. A munka megszűnését követő 12 hónapon belül - egyéb feltételek fennállása esetén - a kérelmező ismételten akkor foglalkoztatható közcélú munka keretében, ha nem jogosult az álláskeresői támogatásra. (Szt. 37/H. § 1-3. bekezdés)

A kérelmező akkor köteles az önkormányzat, valamint a munkaügyi központ által felajánlott munkát elfogadni, ha a munka a szakképzettségének, illetőleg iskolai végzettségének vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségnek, vagy az általa utoljára legalább 6 hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, valamint a foglalkoztatási törvényben előírtaknak⁷⁰ megfelel, és a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét, részmunkaidős foglalkoztatás esetén annak időarányos részét (37/H. § 6. bekezdés a-c. pont).

A felajánlott megfelelő munkalehetőségről a jogosultat a munkakezdés időpontjától legalább öt munkanappal korábban tájékoztatni kell (Korm. R. 17. § 8. bekezdés).

A rendszeres szociális segély havi **összege** a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja tényleges havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a nettó minimálbért (2008-ban 56198Ft-ot). A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzatával.⁷¹ Ha a számított összeg a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére havi ezer forintot kell megállapítani. (Szt. 37/E. § 1-2. bekezdés, Korm. R. 17/B. § 2. bekezdés) Ha a közfoglalkoztatásból származó havi kereset a megállapított rendszeres szociális segély havi összegénél legalább ezer forinttal kevesebb, a rendszeres szociális segélyt olyan összegben kell

⁶⁹ A közfoglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka, közcélú munka biztosításával teljesíthető. A közcélú munkára való felkészítés érdekében az önkormányzat betanítást szervezhet, melynek időtartama nem haladhatja meg a foglalkoztatási napok számának 20%-át, és nem lehet több mint 40 munkanap. A betanítás a közcélú munkavégzés időtartamába beszámít. (Szt. 37/H. § 1, 4. bekezdés)

⁷⁰ A megfelelő munkahely definícióját az Ft. alapján lásd a 80-81. oldalon, azzal a kiegészítéssel, hogy részmunkaidős foglalkoztatás esetén a munkahely és a lakóhely közötti utazás ideje az Ft.-ben meghatározott időtartam felét nem haladja meg (Szt. 37/H. § 6. bekezdés c. pont).

⁷¹ Pl. az egy gyermekét egyedül nevelő szülő 2 fogyasztási egységnek számít (1+0,2+0,8), ezért a minimálnyugdíj 90%-ának kétszeresével számolva 51300Ft-ra lenne jogosult, azonban a gyermek után kapott családi pótlék összegével (13700Ft) csökkentett ellátást, 37600Ft-ot kap segélyként.

folyósítani, hogy a kereset és a segély együttes összege megfeleljen a rendszeres szociális segély megállapított összegének (37/C. § 2. bekezdés).

Ha az ellátás nem teljes hónapra jár, összege az ellátás havi összege 30-ad részének és az ellátási napok számának a szorzata (Korm. R. 6. § 4. bekezdés). Ha az öregségi nyugdíj legkisebb összege változik, a segélyt ennek megfelelően kell tovább folyósítani, erről határozatot külön nem kell hozni (Korm. R. 7. § 2. bekezdés). A segélyt a tárgyhónapot követő hónap 5. napjáig kell folyósítani (Korm. R. 6. § 3. bekezdés).

A segély iránti **kérelmet** a lakcím szerinti önkormányzathoz a Korm. R. 3. számú melléklete szerinti **formanyomtatványon** kell **benyújtani**. A kérelmet az a szerv bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakcíme van. A kérelmező lakcíme az a **lakó vagy tartózkodási hely**, ahol életvitelszerűen lakik. (Szt. 32. § 1. bekezdés, 32/A. § 1. bekezdés Korm. R. 15. § 1. bekezdés) A kérelemhez **csatolni kell** (Korm. R. 15. § 1-3. bekezdés):

- a Korm. R. 1. számú mellékletében szereplő vagyonynyilatkozatot,
- a közös háztartásban élő gyermekek tartós betegségéről, fogyatékoságáról szóló igazolásokat,
- a tanköteles kort betöltött, közös háztartásban élő gyermekek tanulói jogviszonyról szóló igazolását,
- a munkaügyi központ igazolását a munkanélküli járadék, álláskeresői támogatás folyósításának időtartamának lejártáról, valamint arról, hogy álláskeresőt ösztönző juttatásban nem részesül, ⁷² illetve az együttműködésre kijelölt szerv igazolását a kérelmezőnek az elmúlt két évből legalább egy évig, illetve a gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, az ápolási díj, nyugdíj és nyugdíjszerű ellátások megszűnését (megszüntető határozattal igazolva) követő három hónapig történő együttműködéséről,
- az iskolai végzettséget igazoló okirat másolatát, az alapfokú vagy annál alacsonyabb végzettségről nyilatkozat is elfogadható,
- a munkaügyi központ igazolását arról, hogy kérelmező álláskeresői támogatásra nem jogosult, továbbá igazolását a munkaviszonyban eltöltött azon napok számáról, amelyeket az álláskeresői támogatás megállapításánál figyelembe kell venni,
- támogatott álláskereső kérelmező esetében a munkaügyi központ igazolását az álláskeresői támogatás összegéről és a megszűnés várható időpontját (Korm. R. 15. § 4. bekezdés).

A kérelemben nyilatkozni kell az együttműködésre kijelölt szervvel történő együttműködés vállalásáról, valamint a beilleszkedést segítő programban való részvételről (Korm. R. 17. § 1. bekezdés, Szt. 37/D. §).

⁷² Lásd az álláskeresőt ösztönző juttatásról a 63. lábjegyzetet.

A kérelmet az álláskereső támogatás, vagy az álláskeresőt ösztönző juttatás időtartamának kimerítésétől számított **12 hónapon belül** kell benyújtani. Akinek az álláskereső támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően álláskereső támogatásra nem szerez jogosultságot, az a keresőtevékenység megszűnésétől számított 12 hónapon belül kérheti a segélyt. A 12 hónapos benyújtási határidő vonatkozik egységesen az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, nyugdíj és nyugdíjszerű ellátások megszűnésétől számított igénybejelentésre is. (Szt. 37/A. § 7, 3. bekezdés)

Az ellátás a kérelem benyújtásától jár (Szt. 13. § 2. bekezdés).

A rendszeres szociális segély megállapításáról szóló **határozat** tartalmazza az együttműködési kötelezettség módját, az együttműködés megszegésének következményeit (Korm. R. 17. § 2. bekezdés a, c. pont). A jogosult köteles a határozat jogerőre emelkedését követő 15 napon belül az együttműködésre kijelölt szervnél megjelenni (Korm. R. 17. § 2. bekezdés b. pont).

A határozatot a jegyző megküldi az együttműködésre kijelölt szervnek (Korm. R. 17. § 3. bekezdés). Az együttműködésre kijelölt szerv lehet a családsegítő szolgálat, az együttműködésről a családsegítésre meghatározott esetenaplót kell vezetni (Korm. R. 17. § 6. bekezdés, lásd még az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 30. § 2. bekezdés c. pont).

Az **együttműködésre kijelölt szerv** a segélyezettet **nyilvántartásba** veszi, hatvan napon belül a munkaügyi központ közreműködésével kidolgozza az egyéni élethelyzetéhez igazodó beilleszkedést segítő programot, és arról vele írásban megállapodást köt. Legalább háromhavonta személyes találkozás útján figyelemmel kíséri a beilleszkedést segítő programban foglaltak betartását, ellenőrzi, hogy a segélyezett a munkaügyi központ által felajánlott megfelelő munkahelyet elfogadta-e. Évente írásos értékelést készít a beilleszkedést elősegítő program végrehajtásáról, és amennyiben szükséges - a nem foglalkoztatott személy bevonásával - módosítja a programot. (Korm. R. 17. § 4. bekezdés, Szt. 37/D. § 3. bekezdés d. pont) Jelzi a jegyzőnek, ha a nem foglalkoztatott személy együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget, valamint az éves értékelésben tájékoztatja a jegyzőt a beilleszkedést segítő program végrehajtásáról (Korm. R. 17. § 5. bekezdés). A jegyző a szociális segély megszüntetéséről szóló határozatot az együttműködésre kijelölt szerv részére megküldi (Korm. R. 17. § 7. bekezdés).

Ha a támogatott álláskereső részére rendszeres szociális segélyt állapítanak meg, a segély összegét módosítják, vagy a folyósítást megszüntetik, az erről szóló határozatot a jegyző a munkaügyi központnak megküldi (Korm. R. 18. § 1. bekezdés). A munkaügyi központ a határozat megküldésével értesíti a jegyzőt a támogatás összegének megváltoztatásáról, a folyósítás megszüntetéséről és szüneteltetéséről, továbbfolyósításáról és ezek okairól (Korm. R. 18. § 2. bekezdés).

A szociális ellátásban részesülő a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról 15 napon belül köteles értesíteni az ellátást megállapító szervet (Szt. 9. §).

A rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételeit a jogosultságot megállapító önkormányzat jegyzője két évente legalább egyszer **felülvizsgálja**. Ha a feltételek továbbra is

fennállnak, akkor az ellátást a felülvizsgálatnak megfelelő összegben tovább kell folyósítani. (Szt. 25. § 4. bekezdés)

Ha a jogosult **lakcíme** az ellátás folyósításának időtartama alatt **megváltozik**, a változás hónapjára járó ellátást a korábban folyósító szerv teljes összegben folyósítja. Lakcímváltozás esetén a jogosult kérésére vagy az új lakcím szerint illetékes jegyző megkeresésére az ügyben keletkezett iratokat haladéktalanul, de legkésőbb 5 napon belül meg kell küldeni az új lakcím szerint illetékes jegyzőnek. Ha a jogosultság az új lakcímen is változatlanul fennáll, akkor az új lakcím szerint illetékes jegyző a segélyt a lakóhelyváltozást követő hónap 1. napjától folyósítja, feltéve, hogy a kérelmet a lakcímváltozást követő 30 napon belül benyújtották. (Korm. R. 9. §)

A szociális hatáskört gyakorló szerv a jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vett ellátás megtérítését az igénybevételről való tudomásszerzésétől számított három hónapon belül rendelheti el. Nem lehet a megtérítést elrendelni, ha az igénybevételről, illetőleg folyamatos ellátás esetén az ellátás megszűnésétől egy év már eltelt. Ha a jegyző vagy képviselő-testület a hatáskörébe tartozó szociális ellátás megtérítését rendeli el, a megtérítés összegét, illetve pénzegyenértékét, és a kamat összegét méltányosságból elengedheti, illetve csökkentheti vagy részletfizetést engedélyezhet. (Szt. 17. § 3-5. bekezdés)

A rendszeres szociális segély összegének 90%-át a központi költségvetés megtéríti (Szt. 124. § 1. bekezdés). A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásokról szóló határozatot a bíróság nem változtathatja meg (Szt. 32. § 2. bekezdés). A szociális igazgatási eljárás költség- és illetékmentes (Szt. 16. §).

A **hajléktalan**⁷³ személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte (Szt. 6. §).

A hajléktalan személy részére megállapított rendszeres szociális segély esetén az erről rendelkező határozat egy példányát meg kell küldeni a főjegyzőnek. Ha az ellátást hajléktalan személy igényli, a kérelmében nyilatkoznia kell arról, hogy az ellátás folyósítását milyen címre (bankszámlára) kéri. Ha a segélyt három hónapi időtartamon keresztül nem veszi át, folyósítását a főjegyző szünetelteti és erről a tényről a segélyt megállapító önkormányzat jegyzőjét tájékoztatja, aki dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről. (Szt. 37/G. § 1-3. bekezdés, Korm. R. 1. § 2. bekezdés) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat jegyzője döntése szerint egyidejűleg kellene rendszeres szociális segélyt folyósítani, csak az utóbb megállapított segély folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző tájékoztatja a segélyt korábban megállapító jegyzőt az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről. (Szt. 37/G. § 4. bekezdés)

A **hajléktalan** aktív korú nem foglalkoztatott személy előírt **együttműködési kötelezettsége** azzal a **lakó- vagy tartózkodási helye** szerinti települési önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn, amely jegyzőjének határozata alapján a főjegyző a rendszeres szociális segélyt folyósítja. Amennyiben az

⁷³ A hajléktalan definícióját lásd az „Önkormányzati szociális ellátások” című fejezet „A szociális igazgatási eljárások speciális illetékességi szabályai” című témakörében a 143-146 oldalon.

ellátást a főjegyző állapította meg, a hajléktalannak a fővárosi önkormányzat által kijelölt szervvel kell együttműködnie. (Szt. 37/G. § 5. bekezdés)

A főjegyző által folyósított rendszeres szociális segély összegét a helyi önkormányzatokért felelős minisztérium megtéríti a fővárosi önkormányzat részére. A fővárosban a hajléktalanok rendszeres szociális segélyezése a főjegyző feladata. (Szt. 37/G. § 6-7. bekezdés)

A rendszeres szociális segélyben részesülők egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (Tbj. 16. § 1. bekezdés h. pont).

A helyi tömegközlekedés teljes hálózatára érvényes kedvezményes bérlet igénybevételére jogosult a helyi önkormányzat által rendszeresen folyósított szociális segélyben részesülő személy, ha munkaviszonyban nem áll, az illetékes önkormányzati szerv igazolása szerint (lásd még a 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről 5. § b. pont, 1. sz. melléklet.).